

mistus perficit Q rium, sed hic igne in vaporem sol-
 vitur, qui tamen frigido rursus in Q rium redit, au-
 rum autem persistit. Sic plumbum igne liquatum
 cum argento vel auro non perficitur in argentum
 vel aurum, sed illud in examine cineritiu cernitur:
 hæc autem in eodem persistunt? Non inutilis est
 hæc quæstio, imò quæ totum huius artis arcanum
 detegit, cuius explicationem qui ignorat, cum in
 praxi cœcutire necesse est. Ita autem solvitur: For-
 ma in unoquoque corpore primum & præcipuum
 efficiens est, in quo vis, facultas & proprietas est oc-
 culta, per quam agit, & quæ sola est inefficax ad agen-
 dum, nisi qualitatibus primis & secundis, tanquam
 instrumentis, instructa sit: non secus ac artifex, qui
 statuam quidem animâ effingere potest, at illam la-
 pidi insculpere ac oculis conspicuam reddere sine
 instrumentis non potest. Sic forma auri & argenti
 insitam quidem habet aurificam & argentificam
 vim & facultatem ex proprietate occulta, sed quæ
 est inefficax ad agendum, nisi viribus qualitatum
 armata sit. Itaque aurum & argentum in natura sua
 non alterata, non agunt in metalla, aut Q rium, cum
 iis miscentur. Dubia, quæ circa hæc occurrere pos-
 sent, brevitatis causa omittimus, & ad alia progre-
 dimur.

C A P U T XL.

*Secreta varia de Cinnabari Minerali, factitia,
 item de Minio producit.*

Quemadmodum in Cinnabari minerali, sic
 quoque in factitia ut & in Minio varia &
 egregia latitant arcana & secreta, de quibus *Iohan.
 Bapt. de Porta, Ioh. Iacob. Weckerus, Alex. Pede-
 montanus, Andr. Libavius, Mizaldus, Fallopius,*

Q I. B.

I. B. Besardus, Cæsar Longinus, Kunckelius, &c. consuli poterunt. Cùm verò de quibusdam in superioribus jam diximus, cætera breviter tangemus.

Egregiè non tantum per Cinnabarin metallorum transmutatio perficitur, ut apud *Andr. Libavium Syntagm. Arcan. Chymic. lib. 7. cap. 7.* videmus, sed fixa etiam in auri & argenti augmentum redditur. Ut verò Cinnabaris pro auri augmento reddatur fixa, requiritur peculiare fixationis sal, quod hoc modo paratur; Cape Θ -li partem unam cum pari quantitate Θ lis communis. Adde partem dimidiam æruginis. Solve omnia aquâ Θ -li. Destilla per filtrum; coagula & calcina ad rubedinem fanguineam seu coccinam Cinnabaris. Sume postea Cinnabarin, & in pyxide cæmentatoria dispone utrumque alternis ordinibus, ut fiat stratum super stratum summum & imum obtinente Θ le. Clauso vase cæmenta per gradus ignis, usq; in diem septimum, quo debet esse gradus summus. Quinq; diebus fixabitur Cinnabaris quam aquis ablutam calidis, & dulcificatam in liquatum super catillo cinereo aurum immitte, & expectari jubetur auri augmentum. Aurum etiam cæmento addi potest, ut animari possit Cinnabaris factitia. Vel etiam Cinnabaris artificiosæ trientē contere in porphyrio, additâ aqua forti per horas quatuor. Deindè in cucurbitâ injectæ affunde hoc oleum. Extrahe essentiam lithargyrii per acre acet, hocq; dempto, pulverē illius in vitro perfunde vini spiritu forti & denuò extrahe per modū tincturarū. Extractiones coq; ad olei consistentiâ; quod oleum addendum est Cinnabari. Coque ad siccum; cui novum oleum infunde, idq; etiam tertiâ vice facito, donec materia prunis ferventibus injecta fumum non edat. Alii quoq; lithargyriū coquunt aceto donec rubeat. Effuso substituunt aliud, idq; donec non

amplius rubeat. In hoc acetum immittunt calcem
 ꝑri & ꝑ lem communem. Solvunt, filtrant, co-
 quuntque ad medias. Liquore hoc quinquies pota-
 tur Cinnabaris, tunc semiunciæ uni appone argenti
 sex drachmas, & colliqua (alii argentum fufum or-
 dine immittunt) fierique dicitur luna fixa, cui par
 aurum, paremque Cinnabarin fixam adjiciunt, &
 aurum auxisse putant. Figitur autem Cinnabaris, si
 cum ꝑlo, per octiduum sub arena calente detinea-
 tur, donec ut plumbum in igni fluat.

Quidam insuper Cinnabarin cum argento figunt;
 & si Cinnabaris libras Xij. confundas cum marca
 una argenti, promittunt argenti sedecim besles,
 quorum dimidia pars sit aurum, ex quo porrò fa-
 bricant ꝑrium sublimatum, qui sæpius in sublime
 actus figatur in medicinam albam.

Figitur & Cinnabaris per argentum & cerussam.
 Hic autem prius monemus, ne quamlibet Cinnaba-
 rin assumamus, sed solidam densamque, cujus bacil-
 lum si per ligneum forcipem in eliquatum plum-
 bum immittas, retractum invenias non porosum &
 exhaustum, rarumve, sed solidum & spissum. Fufum
 autem plumbum esse convenit, non fervere, quod
 deprehendes, si non adhæreat demisso cultello; tunc
 enim fervet; si non adhæret, saltem fufum dicitur.
 Talis Cinnabaris frangitur in portiones avellana-
 rum quantitate, quæ coquuntur, & lavantur diebus
 quinque aut pluribus aquâ fixatoriâ, seu diluto
 ꝑlato, & falso. Deinde perlinuntur offa ex cerussa
 & scobe argenti lota, resiccataque & illata in cæ-
 mentatorium catinum per dies quinque graduato
 igni coquuntur, cavendo excessum ignis, ne totum
 in favillam abeat. Ex cæmento extractam Cinnaba-
 rin iuclude vitro forti, quod foris argillâ sit indu-
 ctum & probè resiccatum. Præsto sit vas cum plum-

bo fuſo, in hoc demitte vitrum, in quo eſt Cinnabaris, per forcipem ligneum, aut baculum quadrifidū ut benè ſepeliatur obruaturque plumbu. Sine ibi per ſextiduum, ita ut concreſcat quidem plumbum, ſed tamen calidum maneat. Hic primus eſt gradus. Soluto plumbo retrahe vas, idque luto adhuc adhærente in fuſum plumbum per alios ſex dies demitte, detineque, ita ut plumbum fuſum maneat abſque fervore. Iſte gradus alter eſt. Tertius erit, ſi ferveat plumbum ſuper immerſa ampulla, quæ biduo aut triduo in eo calore detinenda eſt, & omninò fixa Cinnabaris æſtimatur, quæ per plumbum fulminata reduci in argentum creditur.

Cinnabarin fixum cum argento hâc ratione reddunt *Ioh. Bapt. de Porta Mag. Nat. l. 5. c. 6. Ioh. Jacob. Weckerus de Secret. lib. 10. cap. 11. & Caſar Longinus Trin. Magic. Tract. Magic. pag. 161. 162. & ſeq.* Qui id facere quæſierit, ita faciendum eſſe cenſent: Cinnabaris confractæ partes ad magnitudinem juglandum vitreo in vaſe capacitatis ejuſdem argenti pondere jam triplicato, vel majori diſſeminatas condito, & viciffim inſperſas, luto munias, & reſiccari finito, ſi minus in ſolem, ut repetas oportebit, inde cineribus immerſum tamdiu lento igni decoquas, quouſque infr acto plumbeo colore liveſcit, quod ſi nec quidem jugem operam impendas, dum ad id pervenerit: Inde plumbi duplo eluas, ac elutum examinibus omnibus expoſitum, pertinacius obſtabit, majoris ponderis & virtutis, & quò leviori uteris igne, tantò facilius res peragetur. Sic verò animatur argentum, & amiſſum reſarcietur. Sublimatum vivum argentum ex aceto ebulliat, inde vivū argentum remiſcebis, & vitreo recurvo vaſe vivum argentum in ignem inſervectum devolet, & in recepta-

ceptaculo dilabatur & fervetur: ponderis, (si lapis,) parum amississe comperies. Aliter sic citius & lucrosius facies: Infractas Cinnabaris partes, ad transferarum magnitudinem in oblongum linteum faccum accommodabis, ollæ lateribus undique distantem, inde lixivium peracerrimum fundas ex alumine, tartari duplo, vivæ calcis quadruplo, & cineris roboris æquali portione confectum, uti fieri solet, vel ratione aliqua parandum: per diem ebullire sinas, exime, & ebulliat cum oleo jugem operam impendas, & integram cum nocte diem finito quoque illuc esse, & exemptas ex oleo Cinnabaris partes ovi albumine subacto perlinito, ac in tertia parte eliminatæ argenti scobis revolvito, in fundo apti vasis substernito, ritè figulari cretâ munito; ignem adhibe diebus tribus, & tam postremò augetur, ut igni cedat, & ferè liquecat, detrahe, & ex fœcibus extremo argenti examine perluito, & ad verum, & naturale deducito.

Sic & aliter fixum reddere Cinnabarin possumus: si testaceo in vase rotundo undique clauso, ubi exili spiramento Cinnabarin immiseris, glutine ex ovi albumine parato illinas, ne vis ignis carbunculet, igni accommodato, paulatim vigorando, vel lignorum ferratura, quousque eundem contraxisse colorem cernes: ne festines; opus enim omne corrumpit, & sæpè à Philosophis præceptum nosces: sed hoc ministerium quærit majus. Nec aliter inutiliter fixum reddetur Cinnabari, usto ære insperfo fictili in olla, prius tamen calcantho disseminato, & calce expleta pertinaci muniatur luto, & triduo vitrariorum fornaci relinquatur, detrahe, & argentum æs retinebit, si rectè hæc animadvertes, non parum nancisceris lucri; omnibus enim antestat, qui tali parantur arte, facultate & fructu; nec pauca dixisse

xisse pœniteat. Id autem ingeniosorum reperit diligentia, unius pharmacopolæ exemplo, qui cum Cinnabarin conficere quæreret, in argentum casu optimè versum invenit. Utilius fixum redditur, si Cinnabaris arte conficitur, quæ non tam adustibili ac majori parte.

Erit quoque voluptuosum, si cui placuerit, è fixo Cinnabari argenteam barbam elicere: si vase eodem accommodabis, igne solum inferius lentè admoto, argentum adhuc spirituosum, nec plumbum expertum, uti sylva erectum cernes capillamentum, ut nil fuerit visur jucundius.

Colorem rubeum sic parat *I. B. Besardus in Anatro Philosophico pag. 238.* Accipe Cinnabrium cum aqua communi subtilissimè tritum, & cum ovi albumine multum percusso, ac ferè in aquam redacto, tere: cui adhibe postmodum aliquid è lacte ficus: ac si paulò spissiores colorem, instar confectionis alicujus, expetas, adde aliquid de ovi vitello. Confer *Guil. Goerssee, in arte illuminandi part. 6.*

Modum Rosæclerum conficiendi habet *Iob. Bapt. de Porta Mag. Nat. l. 6. c. 9.* Denas crysalli libras in ollam injicito, ubi optimè liquefactum noveris, immergito libram Minii optimi, dimidiatis vicibus, ferreo veru quàm citissimè remiscendo; nam sui ponderositate facilè in fundum concidet, ubi remistum noveris, ex ollula instrumentis ferreis, ad id apertis, evellito, & in aquam mergito, idque tertio repetere ne pigeat: mox supra, æris in calcem redacti uncias quinque admisceto, coloris flagrantissimi Cinnabarin, & maximè exagitatam tribus horis conquiescere, finito: Ubi id feceris, stanni vitri superaddito ternas uncias, sine intermissione remiscendo, & floridissimum rosæ colorem in vitro perspicias, quo exornando auro uti poteris.

Vid.

Vid. *Iohan. Kunckelii Ars Vitraria pag. 317. & 318.*

Colorem roseum sic parat *Ioh. Iacob. Weckerus de Secretis c. 6. & Minii partes duas, cerussæ partem unam; conterendo probè misceantur. Vel fume Auripigmenti & Minii ana partem æqualem, & agitando benè commisceantur.*

Purpurina elegantissima pulcherrimaque, quæ color aureus ad pingendum & scribendum conficitur, parari potest ex stanno igne liquefacto; cui, si ab igne remotum fuerit, addantur Cinnabaris mineralis & Θ Iarmoniacum. Confer *Ioh. Iacobi Weckeri Secreta lib. 16. cap. 6. pag. 625.*

Cinnabarin parandi modum ad scribendum ex *Alexio Pedemontano* describit ita *Idem de Secretis l. 10. cap. II.* Cinnabari, cum super lapide porphyrite optimè aquâ communi contritum, deindè exsiccatum fuerit, ponatur in vas aliquod osseum vel vitreum, urinaque superinfundatur, relinquaturque sic aliquandiu; nam fundum materia petet, postea auferatur sensim urina, atque rursus recens addatur. Quod cum octies aut decies factum fuerit, optimè purgatum erit. Quibus sic se habentibus, sumito ovorum albumina, optimè agitata, & in aquam puram dissolvantur; eam aquam super Cinnabarin effundito, ut transversum digitum emineat, rursusque simul agitato: deindè cum residuum fecerit, auferantur sensim ovorum albumina, rursusque recetia addantur, fiatque hoc toties, quoties cum urina factum fuit. Hoc quidem nullâ aliâ ratione fit, quàm ut foetens ille odor ex urina contractus evanescat. His omnibus factis addantur albumina ovorum recentia, misceantur optimè, & fiat liquor ad scribendum & pingendum. Cæterum hic liquor in vase aliquo obturato servandus erit, deindè, cum quis uti hoc volet, ligno aliquo miscendus, servatur etiam diutissimè incorruptus. Co-

Vid. *Iohan. Kunckelii Ars Vitrarya pag. 317. & 318.*

Corallia rubra ingenioso artificio ad hunc mentiuntur modum ex *Miz. aldo Gabriel Fallopius de Secret. l. 3. p. 222. & Ioh. Iac. Weckerus de Secret. l. II. c. 4.*

Cornua hirci de rasa in scobem & pulverem convertunt, eaque forti lixivio, ex lignis fraxini composito, diebus quindecim infundunt. Postea extrahunt, & Cinnabari in aqua soluto, miscent, & lento igni committunt, ut fiat spissamentum. Id veri corallii præ se feret colorem, in quas visum erit formas effingere, siccant, & secundum artem exoliunt. Ceram rubeo colore sic ex *Alex. Pedemontano* tingit *Ioh. Iacob. V. Weckerus de Secretis lib. 16. cap. 4. R. Cerae ℥j. Terebinth. ℥ij. Cinnabaris super lapidem pictorum benè triti Ol. comm. ana ℥j.* Liquefiat cera & terebinthina, demum removeatur & post aliqualem refrigerationem addatur oleum, & Cinnabaris, beneque simul misceantur, & fervetur. Nonnulli loco Cinnabaris ponunt Minii ℥iij. pro qualibet libra ceræ. Vid. *Gabr. Fallopii Secret. lib. 3. pag. 283.*

In portentosis ignium exitialium machinationibus mira præstat Cinnabaris Mineralis; hinc pulvis pyrius, in bellicis instrumentis mirabiliter operans, fit, si vulgari pulveri pyrio Cinnabaris mineralis, marchasita & colophonia benè permisceantur. Hoc pulvere si quis bellica repleverit instrumenta, ubi ignem admoverit, ingenti fragore diffilit machina, ut adstantium multos interimat.

In argentum vivum reduci potest Cinnabaris nativa. Reductionis modum habet *Andr. Libav. Syntagm Arcan. Chymic. l. 7 c. 18* Cinnabaris etiam factitia excoquitur ex argento vivo & sulphure, & trita ac mista oleo cri & igne valido in vase vitreo, luto obstructo, in vaporem sursum elata, redit in argentum vivum, nec quicquam illi deperit. Idem in Srio sublimato evenit. *Gasto Claveus in Apolog Chrylop. & Argyrop.*

Hæc de Cinnabari minerali, seu Minio naturali hæc vice dicta sufficiant.

318.
en-
Se-
I.C.
on-
om-
era-
en-
co-
or-
po-
on-
16.
fu-
3j.
tur
m,
er-
inii
oppi
mira
licis
yrio
per-
tru-
chi-
Re.
chy-
ento
o in
edit
n in
.

